

INFORMACIJOS

HANNOVER-KLEEFELD, HEGELSTRASSE 6 – TELEFON 51954

Nr. 43/44 (66-67)

1953 m. spalio mėn. 28 d.

PLB Vokietijos Krašto Valdybos
Informacijos yra savaitinis
Krašto Valdybos Organas, skiriamas
spaudai, rankraščio teisėmis.

Redakcijos, pasinaudojančios čia
dedamomis žiniomis ir straipsniais,
meloniai prašomos nurodyti šaltinį:
PLB Vok. "Informacijos".

LIETUVIŲ BEDRUOMENĖ VOKIETIJOJE

Gimnazijos rėmėjų būreliai

Didžiulėje gimnazijos rėmėjų ir jų vadovų šeimoje pasitaiko įdomių, paties gyvenimo arba tų žmonių iniciatyva sukurtų, dalykų.

Visų pirma, tai du kraštutiniai. Susirašinėjimą vedant ne kartą tenka susilaukti, pavyk, toki atsakymą: J. Klevaitis, Chicago 29, rašo: "Vasario 16 Gimnazijos rėmėjų būrelį Nr. 15 sudarau aš pats vienas". Vadinasi, tai jau nebėra koks rėmėjų būrelis, bet tikras moksleivio globėjas. Antras kraštutinis, tai kelių ar net keliolikos būrelių vienas vadovas.

Paskutiniuoju atžvilgiu ypatingą vietą šioje geraširdžių patriotų idealistų šeimoje užima kun. B. Sugintas. Tai yra 12 būrelių arba 240 rėmėjų vadovas. Šio garbingojo vadovo darba nors šiek tiek pa-vaizduoja jo paties paskutinio laiško kuklūs žodžiai:

"Grižau iš Cleveland'o, Ohio, kur pavadavau du atostogaujančius kunigus. Teko skubiai padirbėti ir išlakstyti visas Chicago's plačias padanges berenkant narių mėnesinius mokesčius iš 240 narių, o be to, reikėjo ir adresus patikrinti, o kartais ir nemažai vargo būna, kol susirandi savo narius: kai kurie pasikeičia butą ar į kitą rajoną išsikelia ir nepalieka adreso... Tad žaibiškai teko lakstyti po visą miestą, kol surinkau už du mėnesius iš 12 būrelių 480 \$."

Dar gražesnė to paties laiško lakoniška pastaba:

"Berenkant nario mokesčius iš 12 būrelių, pavyko pripuolamai suorganizuoti ir 13 būrelių, kuris dar nėra "Drauge" paskelbtas, o jau

Šis tryliktas būrelis pradeda veikti nuo š.m.rugsėjo 1 d."

Nesistebėsime, jei kita karta, berenkant mokesčius jau iš 13 būrelių, "pripuolamai" susiorganizuos dar ir keturioliktas ir t.t., nes gerb.kun.Suginto "žaibiškumui", atrodo, ribų nėra.

Įdomus yra, pav., būrelio Nr.89, kurį sudaro tik trys asmenys: Jonas Meliorius, Balys Pakštas ir Stepas Juodvalkis, visi trys Lietuvių Auditorijos Čikagoje šeimininkai. Arba kun.J.Burkaus vadovaujamas 84-tas būrelis, kurį sudaro tik kunigai.

Neužmiršo savo prieš emigravimą vadovautos gimnazijos ir dr.A.Palaitis. Su didele energija ir pasišventimu plačioje naujosios tėvynės apylinkėje, Racine, Kenosha ir Waukegan, jis vadovauja šešiams rėmėjų būreliams. Be šito tikrai didelio ir našaus darbo, dr.Palaitis rūpinasi ir Vokietijos vargo mokyklomis, sumaniai ir energingai talkininkaudamas ir joms reikalingų lėšų sutelkti.

Buęs Vokietijos Krašto Valdybos narys ir švietimo inspektorius Pr.Karalius, vos spėjęs nugalėti pirmuosius išikūrimo rūpesčius, jau vadovauja vienam rėmėjų būreliui ir ateityje žada daugiau pasidaruoti gimnazijos labui.

Buęs LRK gen.igaliotinis Vokietijoje, p.V.Augulis, vadovauja Čikagoje būreliui Nr.65.

Evangelikų atstovas Vasario 16 Gimnazijos kuratorijoje

Lietuvių Evangelikų Liuterionių Vyriausios Bažnyčios Tarybos pirmininkas, senj.kun.A.Keleris, Lietuvių Evangelikų Liuterionių Tremties Bažnyčios atstovu Vasario 16 Gimnazijos kuratorijoje paskyrė kun.Petra Šimukėną, gyvenantį Wiesbadene.

Nauja Vasario 16 Gimnazijos mokytoja

Lietuvių kalbai dėstyti parengiamosiose ir žemesnėsiose gimnazijos klasėse paskirta ponja Albina Gavelienė-Dumbliauskaitė. Ponja Gavelienė 1940 m.yra baigusi Marijampolės Mokytojų Seminariją. Jos šeima yra išemigravusi į JAV, o ji, dėl nesveikatos, turėjo likti Vokietijoje.

Paskirstomų knygų gavėjams

Laisvosios Europos Komiteto įstaiga Munchene, kurios išpirtos lietuviškosios knygos dovanai skirstomos per VLIK'ą, prašo Vokietijos Krašto Valdybos to paskirstymo dokumentinės-propagandinės medžiagos.

Vokietijos Krašto Valdyba būtų labai dėkinga dovanų gavėjams, jeigu jie galėtų atsiųsti gerų, spaudai tinkamų, nuotraukų atviruko formate ant blizgančio popierio. Nuotraukos turėtų paveizduoti gautų dovanų išpakavimą, mokytojo ar mokytojos atliekamą padalinimą vaikeliams, pamokas su tomis knygomis, kelių įvairių dovanotų knygų sortimentą ant stalo, kur, nors vienoje knygoje, aiškiai matytusi įrašas "Gift of Free Europe Citizens' Service". Prie nuotraukų reikia tikslių žinių iš kokios vietovės, mokytojo ar delintojo pavardė, vaikų vardai ir pavardės bei amžius.

Būtų gera gauti ir vieną-kitą pačių vaikų padėkos laiškutį arba kokią pasisakymą. Krašto Valdyba stengsis, kiek galėdama, susidariusias išlaidas atlyginti, jeigu nuotraukos bus techniškai be priekaištų atliktos. Siųsti antrašu: Litauisches Zentralkomitee, (20a) Hannover-Kleefeld, Hegelstr. 6

IŠ VOKIEČIŲ SPAUDOS

Lietuva - užmirštas kraštas

Bremeno "Weser-Zurier" spalio 14 d. deda savo Skandinavijos korespondento Dr. A. Krüger ilgesnį straipsnį šia antrašte, kurios kelias charakteringesnes ištraukas čia paduodame:

"Kas kalba šiandieną apie Lietuvą. Jos likimas viešumos samoneje, atrodo, yra išnykęs. Tik retai išgirstama apie šį, kadaise žydingą, kraštą ir jo kančias komunistų diktatūros junge..."

Lietuva valdoma fanatiško komunisto Sniečkaus. Jos prieš karą gražiai suklestėjęs ūkis šiandien visai sunaikintas... Vidutiniojo luomo, laisvųjų profesijų žmonės, valdininkai, mokytojai ir kiti intelektualai išsiųsti Rusijos gilumon ir pakeisti rusais... Gyvulių skaičius, palyginus su 1939 m., krito daugiau 65%. Darbininko likimas yra kietas. Jo mėnesinis atlyginimas toks mažas, kad jis negali išigyti naujų rūbų. Padoriai apsilvilkę tėra rusai. Rusų kariuomenės vadovybė Lietuvoje laiko šešias divizijas ir 2000 lėktuvų...

Seniau palyginti geras kelių tinklas, vokiečių ir rusų tankų suardytas, iki šiandien beveik netaisomas. Geležinkeliai apleisti. Viskas daro išpūdį, kad rusams Lietuva yra tik plotas kariškiems tikslams.

Naujos deportacijos iš Latvijos

Vokiečių provincijos spaudos žiniomis, skelbiamomis vokiečių Suomijos korespondento, paskutinėmis savaitėmis Latvijoje gyventojai masėmis suimtinėjami ir koncentruojami mokyklose, kareivinėse ir barakuose. Dabar šie suimtieji prekiniais traukiniais gabenami į Kaspijos Jūros sritis ir ten apgyvendinami.

Naujoji deportacijos banga prasidėjo rugpiūčio mėn. ir ji palietė pirmoje eilėje Ventpilės ir Liepojos žvejus. Paskui buvo suimami įvairių sričių specialistai, kuriems buvo duodama 6 val. terminas susitvarkyti ir pasiruošti nežinomai kelionei. Sovietiniai Latvijos laikraščiai šių deportacijų nenuginėja, tik jas aiškina "savanorišku" persikėlimu, nes Sibiro pramonės raidai reikalingi latvių specialistai ir technikai.

- - "BALTISCHE RUNDSCHAU" 1953.X.15 d. laidoje pakartoja "Memeler Dampfboot" žinutę, kad Berlyno birželio 17 d. sukilimo pasėkoje išrutėje, Tilžėje, Ragainėje, Klaipėdoje ir Panevėžy įvykę sabotazo aktai. Klaipėdoje, Smeltėje buvę susprogdinti sovietų jūrininkų sandėliai. Tiltas per Nemuną į Tilžę buvęs taip pat susprogdintas. Kadangi jis labai stropiai saugomas, tai įvykdę sprogdinimą du lietuviai iš Šakių buvę tuojaus suimti.

- - Vokiečių baltų "Landsmannschaft" pirmininkas, baronas Manteuf-

fel-Szoega išrinktas į vakarų Vokietijos parlamentą, kaip CDU/CSU partijos kandidatas. Baronas Manteuffel, perėjęs į katalikų tikėjimą, buvęs vienas iš pirmųjų Bavarijos CSU steigėjų.

KITŲ TAUTŲ TREMTIES BENDRUOMENĖS

Lenkų tremties spauda sujaudinta kardinolo Višinskio areštu. Plačiai rašoma apie suėmimą, sovietų kaltinimus ir laisvojo pasaulio protesto akciją prieš katalikų bažnyčios persekiojimą Lenkijoje. Lenkų spaudai tenka ginčytis dėl absurdiško bolševikų kaltinimo, kad katalikų bažnyčia Lenkijoje esanti Adenauerio politikos šalininkė, o jos dignitoriai Adenauerio agentai.

Did. Britanijos Lenkų Tautos Išdo suvažiavime konstatuota vis didėjantis lenkų organizuotumas ir nuolat augančios Išdo pajamos, kuris per trejus metus surinkęs 90.000 su viršum svarų sterlingų.

Lenkų spauda išpėja dėl komunizmo išsigalėjimo Čilės katalikiškose organizacijose ir Santiago Popiežiaus Katalikų Universitete. Pokie žymūs katalikų vadai, kaip Castillo, Reyes arba Ditborn, Popiežiaus Universiteto teatro mokyklos direktorius, sovietų kaštais keliauja į Maskvą ir dalyvauja jos inscenizuotuose "taikos" kongresuose.

Sita Čilės komunistų veikla lenkų bendruomenę ypatingai paličia dar ir dėlto, kad Popiežiaus Universiteto vicedirektorius, lenkas kun. Jan Skowronek, dėl savo viešų pasisakymų komunistų naudai 1951 m. buvo išbrauktas iš lenkų bendruomenės. Komunistuojančių įtaka esanti tokia didelė, kad paskutiniu laiku lenkų kun. M. Poradowski, uolus kovotojas prieš komunistų infiltraciją, buvo priverstas iš Čilės pasitraukti.

- - Lenkų tremties spauda paduoda pažodžiui visą VLIK'o pirmininko protesto ir užuojautos pareiškimo, kardinolo Višinskio arešto reikalų, tekstą.

- - Sovietinę ukrainiečių eksploataciją pavaizduoja "ABN Korrespondenz" Nr. 11/12 skaičiais. Ukrainos tarybinė respublika gyventojų skaičiumi sudaro beveik ketvirtadalį Sovietų Sąjungos. Kai kurių šakų pramonė Ukrainoje sudaro pusę visos SSSR produkcijos, o žemės ūkio produkcija javais ir cukraus gamyboje sudaro visos Sovietų Rusijos 3/4. Tuo tarpu bendrame Sovietų biudžete 544 milijardų sumos Ukrainos respublikai skiriama apie 18 milijardų arba vos 1/30 dalis viso biudžeto.

- - Bulgarų Kultūrinė Sąjunga Munchene, Bavarijos Ūkio Ministerijos salėje, suruošė Bulgarijos karaliaus Boriso 10 metų mirties sukakties paminėjimą. Jama buvo iškelti šio karaliaus nuopelnai bulgarų tautai ir jo vaidmuo antrajame pasauliniame kare, kuriame jis bandęs leviuoti tarp vakarų ir fašistinio pasaulio ir tik pro forma prisidėjęs prie ašies politikos, trokšdamas nuo jos pirma progą atsipalaiduoti.

PRIVERGTOJE TĖVYNĖJE

Mielai paaukočiau dalį savo gyvenimo...

Būdama dar vaikas, karui baigiantis gavau iš NSD:IP įsakymą eiti dirbti Karaliaučiaus gyvulių skerdyklon. Sovietams miestą užėmus, kažkur dingo motina ir sesuo-gi tėvas kiek anksčiau jau buvo žuvęs rytų fronte. Ir rusams atėjus nuo darbo skerdykloje pasiūlyta negalėjau. Ištisomis dienomis dirbant počius sunkiausiai ir baisiausiai darbus, gaunant atlyginimo tik 200 gramų duonos per dieną, susirgau džiova. Buvau tikra, kad ilgai gyva neliksiu. Nelaimai, tuojau badu mirė ir mano seneliai. Purėdama augštą temperatūrą ir spaudydama kraują, stengiausi patekti kokion nors ligoninėn. Pačiau viskas buvo vel-tui-vietoj to sovietai mane pristatė prie griūvėsių valymo ir grąsino nušauti, jei dar kartą "simuliuojant" sugaus. Patariama kitų vokiečių, su jais slapta iškeliavau Lietuvon. 1947 metų vėly rudenį atsi-dūrėme Kaune, bet kadangi čia jau buvo daug vokiečių pabėgėlių ir dėl milicijos persekiojimo darėsi nesaugu, pėsčiomis patrukėme Vilniaus link. Keliaujant per kaimus, visur mus lietuviai mielai priimdavo, maitino ir siūlė darbo. Mano bendrakeleivės vokiečių manęs labai vengė bijodamos apsikrėsti, tai pasitaikius progai ir liko dirbti pas Ūki-ninkus. Aš gi viena keliauju toliau, kol pasiekiau Ukmergę.

Ukmergėje susipažinau su lietuve Ž., kuri kaip galėtingo-ji sesuo dirbo miesto ligoninėje. Jos dėka tapau priimta ligoninėn, nes šios ligoninės gydytojas žydas ją labai gerbė, nes ji vokiečių okupacijos metu buvo daug žydu slapta rėmusi ir slėpusi. Be jos re-komendacijos ligoninėn tikrai nebūčiau patekusi, nes tai ir lietu-viams labai sunkiai pavykdavo - tam reikdavo atlikti kablirusius for-mulimus, kurie užsitęsdavo mėnesius, ir, dažnas atsitikimas, kad leidi-mas atėdavo ligoniui mirus.

Pati Ž. buvo tikras širdies žmogus - dažnai visą savo uždar-bį vergšams ir vokiečių pabėgėliams. Buvo labai pamaldi ir palikė ar-timus ryšius su kunigais ir stengėsi jos globojamas vokiečių ir mane apkrikštyti katalikėmis. Gulint ligoninėje, niekas iš požistamų vokiečių manęs nelenkė-tik vien lietuviai, o globėja Ž. tai išsėdėda-vo ištisas valandas prie manęs, motiniškai glostydamo mano ligos nu-kamuotus skruostus. Ir koks buvo mano nusiminimas, kai kartą viena slaugė man pasakė: "Žinau, Elzyte, tavo krikšto motiną šianakt išvežė..." Kiek vėliau gavau du laiškus iš Krasnodarsk-Sibire, kur ji skundėsi, kad jai senai vistiek, tik labai gailisi manęs ligonės...

Netekus globėjos mane tuojau iš ligoninės išvijo. Bet dabar jaučiausi kiek geriau ir turėjau pakankamai jėgų bent elgetauti. El-getaudama pasiekiau Kauną ir po vienerių metų pavyko patekti A. Pa-nemunės sanatorijon. Susipažinau su ligone K. iš Deltuvos ir abi apgy-dytos 1950 m. vasarą parvykome pas ją į namus. Čia praleidau počius geriausius ir linksmiausius pokario mėnesius. Dirbti nieko nereikėjo, nes jos vyras slėpte siuvėjuodamas uždirbdavo pakankamai pinigų, o ir giminės nemažai padėdavo.

Ukmergės ligoninėje ir A. Panemunės sanatorijoje buvo blogas maistas ir trūko medikamentų. Džiovininkai buvo gydomi Calcijum, pneumotoraksu ir pan. Nei thorokoplastikų, nei kitų panašių operaci-jų nedarė. Penicilino ir streptomycino galiaa buvo gauti tik juodoje rinkoje. K. vyras pardavė apynaują dviratį ir siuvamą mašiną, kad sa-vo žmonei galėtų nupirkti 10 gr. streptomycino.

- 6 -

Įnksčiau kuri laiką laikiausi prisiglaudusi Ukmergėje su dar keliomis vokiečiais pas lietuvių V., kuri mus laikė tik todėl, kad mes didžiąją dalį suelgetauto maisto jai atiduodavome. Taip paskutiniiais metais darė daug lietuvių, nes kolchozus įvedus ypatingai stigo maisto. V. broliai buvo komunistai: vienas, rodos, Ukmergės Vykd. Kom. pirmininkas, o kitas milicijos mokykloje Kaune leitenantas. V. pasakojo, kad jos brolis Vykd. Kom. p-kas labai bijojo partizanų, ir kaip kiti komunistai, miegodavo po pagalve pasidėjęs pistoletą. Antrasis brolis buvo neblogas žmogus ir kiti jį girdavo. Jis kartą parvykęs atostogų, pats man pasakė, kad jam vistiek kam tarnauti, kad tik duonos gautų. Šis buvo vedęs vieną rusaitę. Pažinau ir jų senus tėvus-kolchozininkus kur tai netoli Vilniaus. Jie manęs prašė, jei pavyktų pasiekti Vokietiją, paieškoti jų dar dviejų vaikų-sūnus ir dukters. V. motina buvo kilimo iš Klaipėdos krašto ir aš su ja kalbėdavausi platdeutsch.

Apie Ukmergę buvo labai daug lietuvių partizanų, kuriuos buvo galima kiekviename žingsnyje sutikti. Kartą, mums kelioms vokiečiams svečiuojantis pas vieną kolchozninką, atvyko septyni partizanai-viši jauni ir gerai ginkluoti. Sužinoję, kad mes esame vokiečiai, vienas iš jų mus prakalbino laužyta vokiečių kalba: "Seid ihr Deutsche? Ich bin Freund. Wir tuen euch nichts." O matydamas vienos vokiečės sušalusį vaikutį, nusivilko ir jam atidavė savo naują odinį švarką. Kartą Gružaičių kaime buvo pasilinksminimas. Atvykę partizanai bernams atėmė batus, o mergaitėms nukirpo plaukus, sakydami, kad jie kovoja ir žūva už tėvynės laisvę, kai tuo tarpu kiti linksminasi.

Šešuolių klebonijoje yra NKVD garnizonas apie 50 vyrų, o sekančiuose namuose milicija ir stribai. Šie saugoja kolchozus, kad neišsivežtų maisto partizanai ir dažnai apsupa mišką ir sodybas ieškodami partizanų. Medžioklės jiems mažai kada tepavyksta. Buvo atsitikimų, kad partizanai patys atėidavo į šešuolius ir "pašimdavo" ar vietoje sulikviduodavo kokį aršesnią komunistą.

Visur Lietuvoje jaučiamas didelis pramoninių prekių ir maisto trūkumas. Ukmergėje pilna spekuliantų, kurie slėpinėja gatvėmis siūlydami vaistus, mieles ir amerikonišką rūkomąjį popierių. Ypatingai trūksta duonos. Jau iš vakaro prie kepyklų didžiausia spūstis, o kitą dieną, apie pietus dalinant duoną, pakyla didžiausias triukšmas, stundymasis, koliojimas ir muštynės. Duona labai blogos kokybės-šlapią, karti ir limpanti, kaip klijai.

Susisiekimas labai blogas ir brangus. Daugiausia žmonės keičia arkliais ir sunkvežimiais. Piesa, buvo kalbama, kad esąs keleivinis lėktuvas, palaikęs civilinį susisiekimą su Kaunu ir Vilniu-bet tai esą labai brangu.

Ukmergėje veikia tik viena bažnyčia-kita uždaryta. Visoje Ukmergėje yra tik vienas kunigas. Visi Ukmergės ir šešuolių kunigai išvežti 1950 metais.

Pokario metai sovietiniame rojuje man paliks amžinai atmintini-ir gulenti ir keliant prisiminus savas ir lietuvių kančias. Jei būtų galima, mielai paaukočiau dalį savo gyvenimo už Lietuvos ir jos žmonių laisvę, kurie mane daug metų šelpė, globojo ir gyvybę išgelbėjo.

Taip baigia savo prisiminimus sujaudinta vokiečaitė.